

ČESKÁ KNIŽNICE

NAKLADATELSTVÍ HOST

Jaroslav
Vrchlický
EPICKÉ
BÁSNĚ

Jaroslav Vrchlický

EPICKÉ BÁSNĚ

PRAHA — BRNO 2016

ČESKÁ KNIŽNICE

Vydávají Nadační fond Česká knižnice, Ústav pro českou literaturu
AV ČR, v. v. i., a vydavatelství Host

www.kniznice.cz

Ediční přípravu svazku zajistil Nadační fond Česká knižnice za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Vychází za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Ediční příprava publikace byla podpořena z prostředků Programu rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově č. P09 (podprogram Metodologie ediční práce).

Ediční příprava a komentář Václav Vaněk

Vědecká redakce Martin Hrdina

Editor © Václav Vaněk, 2016

Commentary © Václav Vaněk, 2016

Cover art © Národní galerie v Praze, 2016

© Nadační fond Česká knižnice, 2016

© Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., 2016

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2016 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-009-7 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7577-010-3 (Formát ePUB)

ISBN 978-80-7577-011-0 (Formát MobiPocket)

EPICKÉ BÁSNĚ

ROMANCE A BALADY

Thorvaldsen

„Jen duj, jen duj, ty vichřice!
Když tebou strom i keř se zmítá,
tu vesele mé dláto lítá,
tu duch zaplane nejvíce!
Já v mysli tčkám za tebou,
a síla, jež mi v hrudi stydla,
zas dme se tužbou plamennou,
a duši mojí rostou křídla
a jiskra mého nadšení
zahárá v mocném plameni.

Ó, velebný to věru cit,
když mohu obraz duše svojí,
jejž dlouhou péčí nitro kojí,
své ruky vzmachem v mramor vlít!
Hle, každá rána kladiva
zde nový půvab odkrývá:
tak i z kalichu lilie,
nežli se v poupě rozvíje,
za listem lístek dolů padá,
až náhle zrána lilje mladá,
v nádherné kráse rozkvětlá
svůj kalich vnoří do světla.

Jen duj, jen duj, ty vichřice!
Když tebou keř i strom se zmítá,

tu vesele mé dláto lítá,
tu duch zaplane nejvíce!“

Noc minula, a svitlo ráno,
a dílo mistra dokonáno.

Amor a Psyche! — —

Jaká něha
a jaký oheň lásky šlehá
z těch božských tahů plamenných,
a jaký půvab se rozlívá
a opět v jemné kouzlo splývá
po údech těla souměrných!
Sám mistr diví se a žasne,
když stopuje ten soujem vнад;
však brzy vřelý zápal hasne
a v umělcovo srdce vkrad
se nedůvěry starý had.

„Snad proto jsem ze svého nitra
vší pílí tebe vytvořil,
bych nespokojen s tebou zítra
tě vlastní rukou rozbořil?
Ha, zdaž to není vášeň pouhá,
zda vysílené duše touha,
zda krev to v žilách žárem buší
a otravuje chorou duši,
či snad je bludem umění?
Na ráně mého kladiva
zda odlesk božství spočívá?
Či snad mne klame nadšení?
Či klamem též byl onen zápal,
s kterým se mladík dláta chápal?
Tož Boha vzývám v chvíli tu,
s mou bídou má-li soucitu,
ať zjeví se mi v blesku živém

a ukáže mi náhlým divem,
že povolán jsem k umění!“

A černá noc se přivalila,
s ní divých živlů soptění,
ve mračný závoj hvězdy skryla
a za náhradu zatkla v něm
svých sirných blesků diadém.
A divý víchr v lůně skal
se žalnou písní rozlehal,
a hrom burácel k tomu reji,
i blesk plál v mraku divočeji!
Jak třtina větrem, tak se chvěl
na loži mistr v divých snech,
když v hromů víru blesk tu sjel,
a dílna stála v plamenech.
Uleknut skočí mistr z lože:
„To není smyslů mámení,
teď v blescích mluvíš ke mně, Bože,
již znám, již znám tvé znamení!“
A divý žár mu v srdci vře,
když dvěře dílny otevře,
a div se žasem nepoděsí,
když všecko vidí v jedné směsi;
však divem božství trne hnut:
Amor a Psyche — nedotknut.
Nad sutiny, jež kolem leží,
a mezi blesky, které plají,
se jeho sochy pozvedají
v své nesmrtelné kráse svěží
a samy svědčiti se zdají:
Co ušetřil Bůh bleskem svým,
to patří věkům budoucím!

A mistr pohnut klesá v prach,
v hlubokých tona myšlenkách,

a bouře, která nocí duje,
úmysl jeho potvrzuje,
a blesk, jenž posud mrakem lítá,
ten zastaví se v běhu svém
a na mistrově čele splítá
budoucí slávy diadém.

Vlčí stopa

Temná noc a tichá — jako hrob step mlčí,
starý hetman v sněhu hledá stopu vlčí.

Od břehu, kde řeka pod ledem burácí,
divně se ta stopa až v sad panský ztrácí.

Druhou noc již darmo hetman do svítání
tíše ponocuje sám s nabitou zbraní.

Kolem mlha, kam jen obzor sáhne šířý...
Hetman v zamyšlení kroutí šedé kníry.

Čapku tlačí v čelo: „Sper to tisíc hromů,
škoda noci, škoda, půjdu raděj domů!“

Aj, vtom se na sněhu jasná záře kmitla...
Hetmanovi hlavou myšlenka s ní lítla.

Hrozná tak a děsná jako propast bezdná,
kam nevnikne luna ani záře hvězdná.

Za ní zástup jiných v muk vířivém kole —
hoj, tak supů stádo slétá ku mrtvole!

Slyš... snad vlk to zavyl v dálce v mlze šeré,
či snad mrazný vichr do topolů pere?

Opět... zdaž to okno nebo vichr stená? —
Ďáble! Za tím oknem dřímá jeho žena.

Jeho mladá žena — plná, krásná růže,
kdož té bujné krvi, kdo jí věřit může?

Jeho mladá žena — holubice smává...
Hetman, oko v slzách, pušku ohledává.

Zas nový proud světla, v něm dva stíny hrají,
viz, dvě bílé ruce okno otvírají!

Div se hetman zdrží ve šíleném bolu —
hle, stín jeden tmavý jak se spouští dolů!

Druhý stín se kloní v jeho obejmutí,
slyš, těch palných retů sladké přižehnutí!

Co snad věčným bude toto políbení?
Hetman k líci pušku v divém tiskne chvění.

Houkla rána... Výkřik — step i sněhy mlčí —
hoj, dnes jistě hetman našel stopu vlčí!

Dědicové

Byl na západě starý král,
již slepý dopola,
ten dva měl jenom přátele,
tož psa a sokola.

Pes líhal jemu u nohou,
tím před vrahy byl jist,
pták přes hory a přes lesy
mu lítal pro kořist.

A když starý král umíral,
tu dal jim odkazem
svůj z hermelínu starý plášť
a několik děr v něm.

Pes na plášť sobě ulehl
a žalem přemožen
vyl po tři noci bolestně
a zdechnul třetí den.

Leč sokol ostrý o kámen
si brousil pařáta:
Hoj, králi, kde máš poklady
ze stříbra, ze zlata!?

Tak málo jsi mi odkázal
a byls mi přítelem —

Však hle, tu bílé perly dvě
ti září pod čelem!

A v bělmo očí králových
spár zaťal poprvé,
a slepé oči zalily
se králi do krve.

Aj, rubíny ty také máš,
na hlavě stříbra dost,
i maso tvoje k jídlu jest,
tys celý jeden skvost!

Kdybych byl věděl, příteli,
že ty se můžeš jíst,
nebyl bych lítal přes hory
a lesy pro kořist!

A v šedou lebku zatíná
spár králi, příteli,
a k němu jiní v půlnoci
se dravci sletěli.

A venku blesk a venku hrom,
pláč, kletby, duchů rej. —
To stará, stará pohádka,
kdo čteš však, rozuměj!

Tři jezdci

Tři jezdci jeli tiše doubravou,
močálem jeli — mraky nad hlavou.

Červánků krví západ zahoří
a první jezdec takto hovoří:

„Já smuten v boj jsem nikdy nespěchal,
však dnes jsem doma sestru zanechal;
tak mladičká jest — jaký trud a žel,
až uloupí ji cizák nepřítel!“

Ted' nový mrak se po obloze hnál
a druhý jezdec tak se zadumal:

„Což sestra, žal svůj brzy pochová,
jak pod okénkem zazní podkova;
však hůř jest mně — já doma ženu mám
a bolestí pln na ni vzpomínám.
Ta dítky má — div mne to nezmučí —
pod srdcem jedno, druhé v náručí.
A jako trpké hloh má ovoce,
tak vychování dítek bez otce!“

To nevál víchř z pusté skaliny,
leč třetí zalkal z duše hlubiny:

„Což sestra, žena — věru, bolný cit,
já ale matku musel opustit;
matička moje, bídná stařena,
jak nad potokem vrba zlomená,
ta vypláče si oči do krve,
vždyť jedu od ní dneska poprvé;
té při vzpomínce jest mi ku pláči,
kdo po smrti jí víčka zatlačí!“

A v smutném tichu jedou dál a dál
močálem černým, kolem holých skal,
a nežli měsíc na vlnách se skvěl,
na sestru první jezdec zapomněl;
a válečnou když píseň zapěli,
i druhý jezdec čelo zveselí;
a vrahů tábor, hle, již v plamenech,
však třetí pořád samý pláč a vzdech;
a nežli mlha klesla na trávy,
již vybojován boj byl krvavý.

Prvnímu orel v lebku zaťal spár
a v rose zchladil krve jeho žár.

Vlk druhého si zavlík v houštinu
a bohatou měl na něm hostinu.

Leč třetí prapor až ke konci nes
a s jménem matky na rtu k zemi kles.
A že i v smrti na ni vzpomíná,
tož z těla jeho vzrostla kalina,
a na kalinu bílý ptáček slet
a zazpíval — keř jeden list a květ,
a zpívá ptáček z noci k svítání: —
Ó, matko! — Dítě! — Jaké shledání!

Král Svegder

Hoj, stojí hrad nad mořem vzbouřeným!
V něm Svegder král hold strojil manům svým.

A v pohárů třesk šumně zpěnných
zněl starých skaldů zpěv a dívčí smích.

I vstane král a zpilý rozmarem
o štít železný bije pohárem.

„Co mi váš zpěv a co mi hostina?
Já chci a musím vidět Ódina!

A kdyby mne ten pokus život stál,
já dokážu, že Svegder jsem a král.“

Hned junů dvanáct skočí na oře
a dutých štítů třesk zní v táboře.

A dvanáct děvic vstoupá na horu
a rozhlíží se kolem obzoru.

A vzdechem se jim prsy zachvěly,
když bílé plachty v dálce mizely.

Po širém moři, pustých po horách
s rytíři svými v slávě Svegder táh.

A prošel jih a sever mlhavý,
a nikdo nezřel také výpravy.

A prošel moře, hory, stráně, luh...
Kdo poví mu, kde trůní Ódin bůh?

Až někam na jih přišli k pomoří.
Hned reků ohně šerem zahoří.

A než se mysl vínem rozplesá,
sám Svegger král si vyjde do lesa.

A cestou sobě tiše vzpomíná,
kde by as mohl vidět Ódina.

Tu zdá se mu, že stromy kolkolem
se ozývají divným hlaholem.

Že mlhou víl se tanec zaskvívá
a pod nohou se země zachvívá.

Jak dále přišel k skalám omšeným —
aj, skřítek stál zde s vousem hedvábným.

A jeho hlas tak jako stříbro zněl,
že Svegger se až v duši pozachvěl.

„Jen dál, jen dál, Ódin jest ve skále!“
Tak chechtá se a šklebí na krále.

A vše se míhá, točí dokola,
a v různých barvách prales plápolá.

Král zpátky chce — však noha vrůstá v zem
a každý kámen zvučí kolkolem.

Se skřítkem zpívá skála omšená
i probuzená v horách ozvěna.

A stromy, keře, květy v úvale:
„Jen dál, jen dál, Ódin jest ve skále!“

A s praskotem se skála otevře,
král vzhledne tam a krev mu v žilách vře.

A jest mu, jak by slyšel dívčí smích
a skaldů zpěv, třesk štítů bojovných.

Jej divá jímá touha, divá slast —
a jedním rázem skočí ve propast.

Vtom skálu zamkne rachot hromový,
co král tam viděl, nikdo nepoví.

Jej darmo čeká mužstvo v táboře,
když denně slunce padá do moře.

A je-li tato pověst pravdivá,
dodneška Svegger v skále spočívá.

Všední balada

Pochovali samovraha
bez kněze a bez modlení,
nedali mu ani kříže
lásky věčné na znamení.

Odešli; však přece někdo
zaplakal nad rovem v hoři:
matky láska, již předsudek
slepých lidí neumorí.

Odešli; však přece někdo
na rov plakal slzy vroucí:
věrné dívky milování
jako peklo všemohoucí.

A když jaro pestré květy
na vše strany rozesílá,
vyrostla tam ze slz matky
růže vonná, růže bílá.

A kde lkala v těžkém hoři
lásky dívka bledolící,
stíní růže zkrvavělá
samovraha popelnici.

A co lidé zapomněli,
nebe samo učinilo,

když na rakev místo slzí
rosu svou i květy lilo.

Nade hrobem o půlnoci,
viz, dvě hvězdy mocně planou:
duše matky — duše dívky,
volající „na shledanou!“

Hrob Aturů

Jak svobody duch v pouště vyhostěný
ve mračné říši orel poletuje,
přes balvany skal a pralesů kmeny
proud Orinoka pod ním k moři pluje.
Hle, v jeho víru jícen tmavé sluje!
Nad ním jako obři svalovitých paží
skal strmých řada v oblouk vystupuje
a v divém jeku jeho na zápraží —
slyš, vlna zpěněná se láme, pne a sráží.

Jak steré proudy hřímající hlasy
ozvěnou trojí vrací skála holá!
Sem Aturů král, kmet již stříbrovlasý,
poslední zbytky rodu svého svolá,
a jeho oko slzám neodolá.
A jako kámen chvějící se v pádu,
než ke dnu klesne, vodu zčeří v kola,
tak stařec vida svojich dlouhou řadu,
k nim mluví naposled ve bouři vodopádu:

„Let osmdesát jste pod mými zraky
jak mocné cedry v záři slunce stáli,
červánky blaha aneb bouře mraky
nech oslnily této vlasti skály,
nám hroudy země v zlaté klasy tály.
My dali bohům, co kázala víra,
my láskou k sobě i k svobodě pláli,

a svědkem jest mi nebe i zem šírá,
že z pouhé bázně kmen Aturů neumírá.

Však od té doby, co nepřítel cizí
náš plení kraj a pije naše vody,
tu blaho, mír a spokojenost mizí,
a v hojnosti kde žily naše rody,
sup na bojišti tučné slaví hody;
kol všecko kypí odbojem a zmarem,
bůh války slaví hlučné chorovody,
i háje svaté trhá lačným spárem,
až nebe zardívá se chatek našich žárem.

Pro domácí krb i pro věčné bohy,
pro odkaz otců, drahou domovinu
pad v porobu již sousední kmen mnohý
i mnohý z našich vykrvácel synů;
dost zápasů, již dost hrdinských činů!
Až k těmto skalám! — Dál nemůžem zpátky,
zde naposled vás na své srdce vinu;
než v otroctví — tož raděj v klínu matky
si vynajdeme hrob a v hrobě spánek sladký.

Proud vidíte, jak skalami se valí
ve divém jeku vlnou rozpěněnou,
v něm sluje otvor déšť krupějí halí
a nad propastí jeho zamlženu
se balvany skal v závratnou výš klenou.
Jak často lovec v nedočkavém spěchu
až sem stopoval kořist vyplašenou
a bouří stížen pod skalnatou střechu
kles znaven v objetí do hostinného mechu.

Tam obrátíme bludné svoje kroky,
hrob sama příroda nám otevírá,
nám hradbou budou skalin strmé boky,

jež planý břechtan věrnou paží svírá,
nám světlem bude otců mrav i víra.
Tam o svobodě bude se nám snívat
— neb kdo žil pro ni, nikdy neumírá —
šum hvozdů bude v naše sny tam splývat
a v blescích vodopád nám svoje hněvy zpívát!“

Kmet domluvil. — Jak vánek šumí klasem,
tak od úst k ústům jeden šepot letí,
a jak by tajným vybídnutí hlasem,
navzájem sobě klesnou do objetí,
tu ženu muž, tu matka líbá děti...
Pak popelnice na svá bedra vzali
a v dlouhé řadě panny, muži, kmeti
ve tichém pláči táhli mezi skály,
k oběti poslední by oltář zbudovali.

Kouř modravý k oblakům výše stoupá,
mha vodní v závoj průzračný se slila,
dým v prstencích se nad propastí houpá,
a v důkaz, že je oběť bohům milá,
se nad vodami duha objevila.
Šum borů ztichl, ba i proudů vřava
se náhle v jemnou hudbu zkonejšila,
kněz modlitbu svou tiše dokonává,
již kráčí k skalinám, již za ním národ vstává.

Teď posledně dávají slunci sbohem,
i vlasti své poslední pozdravení,
již ztrácejí se za skaliny rohem,
již zmizeli — jen zdálky jejich pění
se mísí v proudů divé burácení.
Tak pro svobodu zemřel národ malý,
v svém boji velký, větší v utrpení.
Ať přijde vrah! — Zde najde holé skály
a v skalách popel těch, již se ho nelekali.

Jak volnosti duch v pouště vyhostěný
v oblačné říši orel poletuje,
přes balvany skal a pralesů kmeny
proud Orinoka pod ním k moři pluje.
Hle, v jeho víru jícen tmavé sluje!
Tam rod Aturů slavný spánek dřímá,
skal hradba jemu k stráži vystupuje,
stříbrným pláštěm proud ho obejímá
a nad ním vodopád volnosti písňě hřímá.

Jarní romance

Byl jednou jeden kouzelník,
ten v ledném bydlel hradu,
kol pás měl z jíní setkaný
a sněhobílou bradu.

Na hlavě věnec ze smrčín
a z vybledlého kvítí
a na závoji mlhavém
se křišťály mu třpytí.

Tomu se jednou zastesklo
v podzemní ledné sluji,
i chtěl se jíti podívat,
kam denně mraky plují.

On dávno slyšel o zemi,
kde v keři ptáče zpívá,
kde v každé řeky rákosí
se luzná víla skrývá.

Kde slunko celý boží den
si nezahalí líce,
kde písní, vůně, hvězdiček
a květů na tisíce.

Vzal do ruky svůj hromný kyj,
v plášť zahalil se úže

a těšil se, jak přivine
ku zvadlým retům růže.

A těšil se, jak zobjímá
ty víly lehkonohé,
a tak ve sladké naději
již kraje prošel mnohé.

Však běda! Jaká proměna!
I slunce před ním zchladlo,
a když vzal kvítí do rukou,
hned jeho dechem zvadlo.

Na řekách led, na zemi sníh,
kam těkavý zrak hledne,
kol jenom poušť, kol jenom smrt
a nikde víly jedné!

Kam vkročil, zas ten starý led,
zas kroupy, sněhy, mrazy,
i rozpláče se kouzelník
a sám si hlavu srazí.

A teplý vánek po poli
zas pohrává si čile
a z těla kmeta — jaký div! —
sněženky vzrostly bílé.

Křepelka volá pod mezí
a v háji sedmihlásek,
a luh, jak by ho posázal,
jest plný sedmikrásek.

A vrkoče si v rákosí
zas proplétají víly. —
Již smutná zima zhynula,
ó, vítej, máji milý!

Harald

Zkolébán v tajemném spánku
král Harald spočívá v moři,
na hlavě nachem červánků
koruna zlatá mu hoří.

Kdožví jak dlouho tu dřímá
řetězy lotosu spjatý!
Bez vlády pravice třímá
v pochvě meč praotců zlatý.

U noh mu víla spočívá,
kdo viděl takovou krásu?
Stříbrnou harfu zakrývá
přívalem vlajících vlasů.

Vedle něj v pečlivém bdění
druhá si usedla víla
a jemu kol šije v snění
ramena otáčí bílá.

A nad něj třetí se sklání,
v klín její hlavu on kreje,
chlad jemu kol žhoucích skrání
perlovým vějířem věje.

Tak zde již spočívá léta
okouzlen v podmořské tůni,
kol něho kapradí vzkvétá
a nad ním oceán duní.

Zrcadlem snů jeho zjevy
v divné se míhají směsi,
slyší svých dvořanů zpěvy,
vidí své lány i lesy.

Slyší i jásání honců,
ubitá kořist kde leží,
a v ryk ten jak hlahol zvonců
smích vpadne veselý, svěží.

Královou myslí cos táhne
jak mořem záblesky luny,
vtom víla na harfu sáhne
a mocně udeří v struny.

A tajným kouzlem hned zmámen
král padá v bezvládné snění,
zjev jeho jak v moři kámen,
nad nímž se oceán pění.

Když se však příboj vln vrací,
vítězně vzhůru ho nese,
tak v snění Harald se ztrácí,
neznámou touhou se třese.

I vidí v zrcadle páry
síně svých kamenných dvorů,
vidí, jak prázdní poháry
rytíři ve hlučném sboru.

Vidí, jak kypí krev révy,
jak oči hrdinů září,
ty známé poslouchá zpěvy —
hle, úsměv na jeho tváři.

Vzchopí se, co jeho síla,
spánek chce vyrvat si z očí,
však vtom dvě ramena bílá
kol jeho šíje se točí.

Rusalka ve spěchu letném
rtů svých mu podává číši,
jak vlny na břehu květném
tuh jeho příboj se tiší.

Okouzlen sladký jed saje,
padá zas v hluboké snění...
Zjev zmizel jak přelud ráje,
když svítá červánek denní.

Leč jak noc po dnu se vrací
a srdce chorobné tiší,
Harald zas ve sny se ztrácí,
trne, co vidí a slyší.

V železné hradbě rytíři
ženou se v zápasu tlumy,
hoj, co tu rohů zavíří,
hoj, co tu praporů šumí!

Vesele jak v hudbu plesnou
do boje na smrt se řítí —
Haraldu z víček sny klesnou,
on starou sílu zas cítí.

Krev hárá, planou mu oči
vzpomínkou na dávné časy,
silou lva vítězně skočí,
zlatý meč praotců tasí.

Však běda — zezadu víla
po něm své vztahuje ruce,
král žasne — mizí mu síla
a srdce... v divoké muce!

Jak v svitu měsíce vlna
chvěje se neznámou touhou,
až klesne na ňadra plná
v noc něhy sladkou a dlouhou.

Ó, jak ho vášnivě líbá!
Jak tiskne v náruč ho měkkou!
Úsměvem v sen ho kolíbá,
hle, slzy z očí mu tekou!

A z ňader v dojemném stesku
slyš povzdech poslední, tichý —
nad vodou v měsíce lesku
rusalek divoké smíchy...

Usnul zas na dlouhá léta,
zkolébán v podmořské tůni,
kol něho kapradí vzkvétá
a nad ním oceán duní.

Kořist oceánu

Triumf Caliguly! — Hle, v jeho čele
na černých ořích jedou hlasatelé,
brnění z šupin září na jich těle,
na přílbách trčí rohy buvolí!
Dál orli legií a řady slonů,
pak nepřehledné šiky legionů,
v jich středu cézar na zlaceném trónu,
laur z čela splývá na háv sobolí.
Jak vlny moře v slunce objevení,
tak tichne lid a kleká v udivení
a poslouchá ve trub a bubnů hřmění,
co hlasatelé hlaholí:

Ó, třikrát evoe! Do prachu skloňte hlavy,
do Kapitolu bran vjezd hlučný cézar slaví,
 buď chvála mu a čest!
Trůn jeho ověnčen jest moře skvosty všemi,
on vladař národů, největší král na zemi,
 on bohů větší jest!

Dnes číše do pěstí! Kol thyrsu viňte révu!
Dnes růže do vlasů! Dnes do plesu a zpěvu!
Lev hladový již rve za svými mřížemi;
dnes věncem břečtanu jak zelenavou duhou
stožáry oviňte i vojína šij tuhou,
jež skví se jizvami jak šípek růžemi!

Bud' cézar veleben! Jej světa obzor slaví,
on tam se odvážil, kde v mlhách bouře staví,
by vkrátce strhla jej, svůj z plachet větrů stan;
on kráčel po vlnách, on ryl ve mořské hloubi,
on prošel skalné zdi i korálová loubí
a mocnou pěstí svou on zkrotil oceán!

On větší Pompeia, i Caesara je větší,
on svojí kořistí i Germanica předčí,
on první na světě i s živly válku ved.
Co jiní loupili? Jen ženy, skvosty, oře;
tím vším on pohrdnul a šel oloupit Moře,
jež skříň svých pokladů mu otevřelo hned.

Ó, kterak užasnul ten mořský stařec sivý,
když jal se prohlížet království jeho divy,
když jeho stráže zbil, ano, když spoutal jej;
když lámal korály, jež nosil místo berly,
když z vousů, mořských řas, mu škeble rval a perly
a rohů svojich jek v tritonů mísil rej!

Tu darmo vzpjaly se jak hory mořské pěny
a lodě válečné, jež dávno pohrobeny,
i lidské mrtvoly vychrstly z hlubin svých;
on jezdil nezlekán jich zelenavou hřívou
a v ptáků mořských jek i větrů bouři divou
jak slunce ve mlhy pad zvučný jeho smích.

On vmísil nohu svou i v nereidek plesy,
svým krokem zburcoval vln potvory a běsy,
že lezly z hlubin svých — ó, jaký šum a jek!
Tu zralok s pilounem, jenž řeže boky lodí,
tu strašná velryba, jež v kalu dna se brodí
a stříká k obloze vod jasný paprsek!

Leč jeho kynutím i září jeho oka
hned prchly zděšeny svých skrýší do hluboka;
jen nad ním ve mraku se ptactva zástup nes,
tu mořská vlaštovka, jež plavcům v plachty vráží,
i racek, bouře syn, i orel — jak by k stráži
kol něho zavanul jich křídel šum a ples!

Vše, skály, propasti a hlubiny se chvěly
ve větší úzkosti než druhdy Dardanely,
jichž plece urputné kdys Xerxes bičoval;
však cézar dále jel, kde věčnosti je brána,
tam vrazil kotev svou do žeber Levjatana
a na něm s vojskem svým celou noc hodoval.

Ted' slavně vrací se! Jej táhnou bílí oři,
ze zlata diadém na čele jemu hoří,
kol něho legie a za ním trofeje!
Své bílé sloupení již cirkus otevírá,
vše hlásá jeho moc, třesk štítů, roh i lyra,
ba v písku arény i krve krůpěje!

Ó, třikrát evoe! Do prachu skloňte hlavy!
Do Kapitolu bran vjezd hlučný cézar slaví,
 bud' chvála mu a čest!
Trůn jeho ověncen jest moře skvosty všemi,
on vladař národů, největší král na zemi,
 on bohů větší jest!

Tak hlasatelé. Průvod v slavném tahu
dál s hudbou jel ke Kapitolu prahu,
lid udivený tlačí se a sráží.
Kde je ta trofej? Vespolek se táží.
 Kde je ta kořist vln?
Ó, úžas! Divení! — Hle, v středu voje
jak táhnou v slávě koní řady dvoje —
 vůz mořských škeblí pln.

Ptáče svobody

Starý cigán — živá bída,
na sluníčku hřál si údy;
aj, vtom k němu slétlo ptáče —
pták a cigán doma všudy!

Divné ptáče zlatohlavé,
oči jako jeden plamen,
stále cigán hledí na ně
jakby tajným kouzlem zmámen.

Divné ptáče v hravém letu
od potoka spěchá k stráním,
a ten cigán v chvatu náhlém
chtěj neb nechtěj musí za ním.

Aj hle, již tam v temnu lesa
peří jeho zlatem hoří,
poskočí si cigán za ním
a tak sobě zahovoří:

„Vida, vida — tráva měkká
a pod lipou milé stíny...
Zapomněl bych na cigána,
byl bych jako člověk jiný.

Svatá volnost — zlaté ptáče,
cigánovi usnout nedá,

musí za ním, bor kde šumí,
za ním, kde ční skála šedá.

Svatá volnost — zlaté ptáče,
když se skloní v srdce mladé
a do mechu neb na skálu
junákovu hlavu klade.

A svým lesklým zlatým křídlem
zanáší ho v otců kraje...
Slyš, ty rány do cimbálu,
slyš, ty tóny na šalmaje!

Hvězdným nebem jemu kyne
jako dívčí oko tmavé —
krásné ptáče je ta volnost,
škoda jen — že přelétavé!“

Slepý hudec

Červánků nachem sotva východ vzkvet,
již zase s houslemi ten známý kmet
v průvodu hochů městem k Louvru bloudí;
tam u bran zámku sedí den co den
a bez přestání jeden pláč a sten
vyzáblá ruka z vetché struny loudí.

Zda slzami lesk očí jeho zhas?
V probdělých nocích zda mu zbělel vlas?
Co tají vrásky na průsvitné skrání? —
Teď přestal hrát... Co šeptá si to jen?
Teď usmívá se... Jaký milý sen
vzpomínky kouzlem v duši se mu sklání?

„Má holubičko, kam tě luňák nes...
V ráj Madona a víla prchla v les;
já, slepý kmet, tvou stopu najdu stěží.
Na uschlém štěpu mojich smutných let
tys byla bílý jabloňový květ,
na rumech štěstí míru břečtan svěží.

Tu noc, kdy zmizelas — ó, zděšení!
Pak lidská pověst, že park jelení
prý posud nezřel takých krásných lící...
Tu bil jsem v lebku, trhal šedý vlas,
tu z šílenství jsem v život procit zas,
bych poznal, že jsi — krále milostnicí!

Mé poupě bledé...“ — a v minulých dnech
se opět kochá v upomínkách všech,
pod šedou brvou slza se mu blyskla...
Vtom z dvora náhlý šum se nese dál,
třesk bubnů, stráží ryk... to jede král!
A ruka starce pevně strunu tiskla.

Ó, soudy boží! Co v té struně zní!
Zpěv svobody a chorál pohřební,
pout řinčení a nářek usedavý;
pak divý jásot bujné rozkoše,
jak padaly by katu do koše
pod gilotinou zkrvácené hlavy!

Ztich davu šum a král se zastavil,
na čele jemu chladný pot se slil —
pak oře bod a obrátil se k stráží:
„Zde hoďte starci tyto dukáty,
však ať se více, hudec proklatý,
před palác s touto písní neodvází!“

A odešel. — Kvečeru od brány
do města slepec dráby vyštvaný
se blíží k mostu... Jak ta řeka hučí!
Krok starce volný slábne víc a víc,
leč v hlavě víří dojmů na tisíc
a na jich vlnách zoufalství květ pučí.

Za hochem stoupá zamyšlen a tich,
tu zdá se mu, že v luny paprscích
tmy věčné přízrak mizí z jeho zraku;
na břehu v stromech, v lesku sněžných vln
ten obličej zří božské krásy pln,
tu kyne mu — tam rozplývá se v mraku.

„Mé drahé dítě, vím to, dobře vím,
má hrozná pomsta odkazem je tvým,
vždyť i ta struna má se chvěje studem —
slyš, hochu můj, ty dukáty sem dej!“
A již je vrhá v řeky šumný rej...
„Bůh pomůže... Snad nějak živi budem!“

Po čase městem pověst letí v dál,
že náhle na smrt onemocněl král,
a hudec, jak by zmládl touto zvěstí,
vstal z lože, ladil staré housle hned...
„Pojď provodit mne, hochu, naposled —
jak děkuji ti, Bože, za to štěstí!“ ...

A pravdou byla tenkrát plachá báj,
král vášní stržen hrobu na pokraj
se v mukách svíjel na smrtelném loži;
prch milců dav a zástup lehkých žen,
klet národem, přáteli opuštěn
umíral trapně král z milosti boží.

„Tak, dobrý hochu, jenom dál, jen sem,
ať zahraji mu k smrti pod oknem,
snad pozná strunu moji umíraje...
Ó, vím to, vím, že písňe mojí hlas
v nejhlubší peklo vbičuje ho zas,
byť třeba stanul již na prahu ráje!“

A stařec hraje... Co v té písni zní!
Zpěv svobody a chorál pohřební,
pout řinčení a nářek usedavý...
pak divý jásot bujně rozkoše,
jak padaly by katu do koše
pod gilotinou zkrvácené hlavy!

Z komnaty krále vzdech a pláč a ston —
pak dlouhé ticho... chodbou šum a shon,
a v dveřích zjeví komoří se bledý,
rtem chvějným hlásá: „Jeho Milost král,
Patnáctý Ludvík právě dokonal!“ ...
Vtom struna hudci praskla — naposlady.

Pohřeb v lese

Zahučely staré sosny
na skalisku zdivočelém,
u studánky plané růže
zachvěly se tajným želem.

Vykopali cigánovi
hluboký hrob pod skalinou,
kolem hloh a ostružina
trny své i květy vinou.

A nad rovem ze zástupu
šepce jeden divná slova,
že jest plna trpké kletby
daleká pouť cigánova.

A ta dívka tmavých vlasů
na ňadra mu dala růži,
líp se to spí v tvrdé skále
nežli v zlatě — ve podruží.

A nejstarší s těmi slovy
do hrobu mu housle hodil:
„Ten, ježž zde jste pochovali,
třicet let nám vojevodil.

Jeho zrak — to orel v letu,
který krouží nad propastí,

jeho píseň — vůně lesů,
plná snů o dávné vlasti.

Jeho mysl — tvrdá skála,
srdce jeho — zlato ryzí;
teď však hrob mu zaházejte,
z paměti ať všechněm zmizí!“

Zakopali — zaházeli,
jen ty sosny nad ním lkaly,
když cigánů plaché kroky
v měkkém mechu umíraly.

Nad kamenem u studánky
křik a smích a dívčí zpěvy —
že tam leží mrtvý cigán,
kdož to ví, a kdož to zjeví?

O korunu

Od moře k břehům vichr pověst vál,
že na výpravě zhynul Helge král,
a než v boj slunce vešlo s mlhami,
člun s mrtvolou s černými plachtami
již ve přístavu stál.

Hned ku poradě ve hrad nad mořem
se rychle sešel kmetů valný sněm;
tu každý stál, meč v zemi zarytý.
V jich středu ležel Helge zabítý
na černém štítu svém.

Před zkrvácenou krále mrtvolou
syn mladší klečel s tváří ubledlou,
za slzou slza kalila mu zrak...
Leč vzdorně starší stál jak černý mrak,
jenž hrozí bouří zlou.

A nastal spor vždy dál se jitřící:
zda rozhodne se mečem v pravici,
zda vyřkne lidu jednohlasná zvěst,
či kmetů sbor, kdo vládcem země jest,
či kostka v přílbič?

„Hoj,“ provolá tu starší krále syn,
„ať rozhodne to smělé paže čin!

Já nechci býti choutkám sporných stran,
ba ani bohům vděkem zavázán,
když králem budu jмін.

Hle, tam se ostrov sklání v mořský tok
jak lita šelma, když se chystá v skok,
kol něho příval divých vírů pln
k oblakům hází sloupy šumných vln
a bičuje ho v bok.

V ten živlů rej, v ten obzor mlhavý
z nás obou každý loď svou vypraví;
či ruka nejdřív břehu dotkne se,
diadém vlády lid mu přinese,
v něm krále pozdraví!“

Lid zajásal tu v bouřném souhlasu...
a bratři strojili se k zápasu;
jak lačný orel slétá na kořist,
tak starší skočil koruny své jist,
jak šel by ke kvasu.

A bolně mladší hryzl bledý ret,
snad tušil sám, že nevrátí se zpět;
leč ať již k trůnu, aneb k mohyle! —
Do lodi oba skočí zmužile
a již se dali v let.

A vichr bouří, jak by věstil zmar,
a s vřeskem sedá racek na stožár,
jak oběť svou by smrt již vyhlídla...
Než oba statně noří kormidla
v kypící vody var!

Ha, tu ční ostrov skloněn v mořský tok
jak lita šelma, když se chystá v skok,

kol něho přival divých vírů pln
k obloze metá sloupy šumných vln
a bičuje ho v bok.

Tu starší brat si utne levici
a silou obra ve proud bouřící
jí mrští k skalám — proud ji vynese,
tak ruka jeho břehu dotkne se...
Ó, chvíle smrtící!

I zírá na to mladší s údivem...
„Co znamená to?“ ptá se chvějným rtem. —
„To znamená,“ starší se děsně smál,
„že já jsem vítěz, vladař tvůj a král,
a tys mým otrokem!“

Zimní pohádka

K nám z jihu přišel divný host
na sever chladný, mrazivý,
ret jeho sterou písní zněl,
zrak něhou háral blouznivý.

A dokud léto trvalo,
žil u nás tich a spokojen,
však v podjeseň zaplakal
a poprvé byl nešťasten.

A když napadnul první sníh,
pad v srdce hosta divný žel,
zamyšlen stával u okna,
až všechny písně zapomněl.

Vlas jemu zbělel pomalu
jak sněhy, které spadnuly,
a oči, druhdy jeden lesk,
hluboko v důlkách zhasnuly.

A denně stával u okna,
uvadlé růže na skrání,
a zíral, plání sněhovou
jak poletují havrani.

Oh, což se jeho kalný zrak
tím sněžným polem natěká!

Jak líto mi ho u srdce,
oh, zda se jara dočeká?

I usnul kdys — a divný sen
se sklonil jeho do duše,
to zdálo se mu o jaru,
a on se usmál v předtuše.

A myslí jeho táhlo to
jak ptačí zpěv, jak dívčí smích,
že kalné oči zaleskly
se opět v slzných krůpějích.

I snil, že k němu kloní se
postava plna božských krás
a fialkami proplétá
ten zšedivělý jeho vlas.

A venku náhle, jaký div!
Tam roztál sníh a zmizel led,
a země stála v kráse své,
nevěsta jara na pohled.

Na stromech květy, v houšti zpěv
a sedmikrásky po pláni. —
Cizinec mrtev — v duši klid
a na rtu blahé usmání...

Král Knut

Na břehu mořské úžiny
stál v středu svojí družiny
Knut, starý dánský král;
již večer byl, a větrů kvil
s šedinou jeho hrál.

Tu každý, v srdci teskný cit,
zřel v dálku schýlen na svůj štít,
jak mlhou kraj se tměl,
tu Kanut kmet svou ruku zved
a k moři takto děl:

„Ó, valné moře, bouřný šum
tvých hlaholů a tvojich dum
já záhy slyšel hřmít,
když nehebkou mně kolébkou
byl otcův starý štít!

Já dítě na tvém břehu hrál,
z tvých tesů lesklé škeble bral,
v tvou dálnou zíral pláň;
a půtkou zmdlen v chlad tvojich pěn
jsem nořil palnou skrář.

Tys před mou první výpravou
svou kápi zvedlo mlhavou,
vln ukrotilo dav,

a v červáncích kol plachet mých
jsi stakalo zlatohlav.

A když jsem získal korunu,
svých otců used na trůnu,
já k pomoci tě vzal,
mých zbraní čest i slávy zvěst
tvé vlny nesly dál.

A ve hradu když kamenném
na retu našem plamenem
plál pohár vína pln,
tu v bardů zpěv se mísil řev
tvých rozbouřených vln.

Pak v nových bojů nový hluk,
tvůj svůdný šum, mých rohů zvuk
mne lákal poznovu;
teď nosí zem až v nebes lem
tíž mojich okovů!

Ó, valné moře bez mezí,
i ty zkusíš mé řetězy,
jež hodím na tebe!
Dej odpověď, kdo větším teď
od země do nebe!“

A v smíchu řetěz Kanut zved,
plál zpupnou pýchou jeho hled,
když patřil na vln rej,
a znovu dál se zhloubi smál
a v moře hodil jej.

I zazněl pokřik družiny:
„Jen Kanut král náš jediný,
svět širý — jeho trón!

I moře val teď v pouto vzal,
kdo větší nežli on?“

Však poslyš! — Z dálky jaký ruch!
Jak na dně moře bouře bůh
by svoji hlavu zved,
teď v hloubce zas jak hromu hlas,
a Kanut náhle zbled.

Zář blesku vzplála krvavá,
vír proudu zbarven do tmava
teď roste jako zeď,
řve víc a víc jak tisíc lvic —
slyš moře odpověď!

A ze dna kal a z hlubin rmut
se valí blíže, kde stál Knut,
a zařval proudu rej,
teď výše vzlet a pouto zpět
mu vrazil v obličej!

A nová bouř a nový jek...
Ó, proč se nedal na útěk
za pány Kanut král,
když oceán, teď král a pán,
se z hlubin děsně smál?

Král Magnus

Král Magnus umřel při poháru,
před soudem božím stanul vráz,
na sto let do očiště žáru
jej sklátil z mraku hlas.

I slítnul tam jak v podjeseni
list zvadlý do ručeje vln,
jej obemklo hned žárů vření,
tep křídel — očištěc byl pln.

A jako ve snu tisíc duší
jej obstouplo, neb zemský host
jim novinkou, jež načas vzruší
a chladí muk jim palčivost.

Sta rukou žárem, který hárá,
vstříc pne se mu a prokmitá;
ó běda, tam ta panna stará,
toť abatyše Brigita!

Král ulek se, chtěl v davu duší
se ukrýt — však již vidí jej,
v kruh oblétá ho stále užší
a již mu patří v obličej.

„Což neznáš mne? — Proč couváš zpátky?“
Král darmo tvář pryč uklání.

„Hřích s tebou byl tak příliš sladký,
jak těžké teď je pokání!“ —

Král chce se uhnout. — Kdo však utek
kdy ženě, kterou uvrh v klam?
„Co, teď se rdíš mi za svůj skutek?
Však neujdeš mi jako tam!“

A již je za ním, již ho drží,
král Magnus div si nezoufá,
na hory za ním, za ním strží,
ni ohlédnout se netroufá.

„Sám čert mi dlužen byl tu starou,
to vlastně největší můj trest!“
lká jako šílen. — S myslí jarou
vždy Brigita mu v patách jest.

A minul čas a anděl kynul,
trpících splnil naději,
král očistec již šťastně minul,
u rajských stanul veřejí.

Chce vejít — náhle ohlédne se
a za ním — běda, Brigita!
I zlostí chví se, bázní třese...
„Teď toho mám již dosyta.“

A smutně dí k svatému Petru:
„Pusť rychle ctnou tu dámu tam!“
Než s ní jít v ráj — rychlostí větru
se vrátil navždy v pekel plam.

Lví fontán

Jak z okna hlédne hrabě Roderich,
hned sklopí zrak a ztají na rtech smích.

Jak v hradu svého vejde nádvoří,
hned v dumy těžké mysl ponoří.

Hle, tam ve stínu starých kaštanů
jak běhlají se trosky fontánu!

Jak stráž nad nimi lev bdí z mramoru
a slouchá vln a listů hovoří.

A tiše hledí v kapek pád a rej
a v staré hlavě starý spřádá děj.

Měl hrabě paní, v kráse denici,
ve lásce ženu, v ctnostech světici.

Jak vidět ji a vášní nezaplát?
Vždyť král sám chtěl se jejím sluhou zvát!

I poslal v dar jí diamantů skvost,
leč tím v hraběti vznítit žárlivost.

On rozdupal šperk hodný takých vnaď
a s ženou ujel v otců starý hrad.

Ó, mladá paní! V tomto zátiší
co platný vzdech tvůj? Kdo ho uslyší?

Vidím, jak vadne tvojich tváří květ,
ó, jaký div! Ten dvůr tvůj celý svět!

A hrabě? Darmo! V srdci nepokoj
vždy nových pochyb nový spřádá roj.

Tvůj krok i vzdech, tvá kadeř ze zlata
jej v nedůvěry láká tenata.

Noc byla tichá — měsíc zlatem plál
a nad fontánem s vlnami si hrál.

Teď v hřívu lva své svity zapouští,
snad probouzí v něm dumy o poušti...

Sen k zemi splýval v hvězdných paprscích,
jen hrabě nespál v bouři pochyb zlých.

Přistoupil k oknu — tichý sad i luh,
ha, u fontánu jaký stín a ruch!

Zda bílý měsíc hraje větvemi
a hází stíny po lvu, po zemi?

Ne, to jest žena! — Zná ten bílý šat,
a hrabě dýku vzal a dal se v chvat.

A běží, běží jako šílený
a slyší šept a kroků ozvěny...

Stín tmavý uzří v loubí kaštanů,
teď krok a stojí u lva fontánu.

„Stůj, nevěrnice,“ zahřmí v ženy sluch,
„ať ztrestám tě, než učiní to Bůh!“

Vtom dýka bleskla — dlouhý vzdech a sten...
a horká krev již tekla na kámen.

A tušil hrabě, k mrtvole když sed,
že kamenný lev zvolna hlavu zved.

Krev dýky o její když stíral vlas,
tu jak by lev kamennou hřívou třás!

Či hrou měsíce tak jest zmámený?
Hle, oči lva, toť žhavé plameny!

I skočil hrabě tajný v srdci strach
a prchal jako první bratrovrah.

A sotva znaven hlavu kladl v mech,
viz oči lva! — Slyš jejích retů vzdech!

A když se vrátil, byl již celý kmet,
jemuž snem život a pohádkou svět.

Žil v slzách, v postu, celý věk se kál
a na fontán se pohlednouti bál.

Ten posud stojí a lev hlídá jej
a tiše zírá v kapek pád a rej
a v staré hlavě starý spřádá děj!

Endymion

Rosné perly na květinách,
kolem poklid večera,
hvězdná zář spí ve hlubinách
šumícího jezera;
lehká mlha v tajném chvění
obejímá vrch i dol,
jak při prvním políbení
táhne srdcem sladký bol.

A ty hvězdy v modré výši
náhle září mocněji,
a ty květy více dýší,
vlny dmou se bouřněji;
tu se náhle nad jezerem
stříbra proudy rozlily,
jimi září vlídným šerem
měsíc bledý — spanilý.

V tajemném se chvěje světle
jak spící tvář dítěte,
jak lesk lilje porozkvetlé,
když se vine z poupěte;
tolik snů z něj, tolik něhy
padá v duši stísněnou,
že i šedé skalné břehy
sladkou zvučí ozvěnou.

V skalní sluji v měkkém mechu
jinoch klesnul do spánku,
ňadra lehkém ve oddechu,
tváře v blaha červánku;
bázlivě se luna chvěje,
nachem vzplane — bledne zas,
ach, ty tahy obličejů,
plny kouzla, plny krás!

Nejdřív leskem smáčí květy,
a již níž se schyluje,
spícího pak v čelo, rety
v divé vášni celuje;
nepokoj tu stromy jímá,
z květů skáčí plameny,
ach, a již ho obejímá
stříbrnými rameny.

Perly — mušky létající,
hudbu hraje každý kmen,
blaho v srdci, úsměv v líci,
jaká noc a jaký sen!
V mocném ruchu tu zaznívá
věčné lásky černý tón,
a pak všecko v souzvuk splývá:
Selene — Endymion!

Dešťové krůpěje

I/

Což to jaro rozlétlo se
horem dolem květnou plání,
jako srdcem mladé dívky
první kouzlo milování.

Planá růže — bledá dívka
s roztouženým modrým okem,
rozkvetla jsi v kráse jara
jak to křoví nad potokem!

I ten hoch, jenž tobě nalil
v srdce sladké lásky klamy,
plný vzdoru, plný síly
jako jasan nad vodami.

A kaplička na podlesí
v jeden keř a květ se halí
od té doby, co dvě duše
lásku si tam přísahaly.

A to ptactvo jinak zpívá
za soumraku podél splavu,
vždyť tam ona k jeho srdci
sklání drahou, krásnou hlavu.

Což jim stromy, což jim květy,
což jim ptactvo s celým hájem,

když jim oči, když jim rety
nejsladším jsou lásky rájem!

Mladé jaro! — Věčná láska!
Jaká slast se v tobě skrývá,
že to srdce, když vás pojme,
div se štěstím nerozplývá!

Mladé jaro! — Věčná láska!
Sotvaže vás člověk zkusí,
sotva tolik blaha snese,
již se s rájem loučit musí.

II /

Nad údolím tajné šero,
v tajném šeru hvězdy boží,
štěstím lásky unavena
hlava její klesla k loži.

A již snové přiletují,
nejdřív se jich kouzlům zdráhá,
ale každý plný vůně,
plný tepla, plný blaha.

A přes hvězdy rozvlnil se
jako závoj mráček bílý,
ve jalovci pod okénkem
plný touhy vítr kvílí.

A z oblohy roztoužené
deštík jarní k zemi splývá...
Slyš, v tom šumu a v tom šeptu
jaká hudba čarotklivá!

Slyš, jak deštné kapky v pádu
vzdychnou a se proplítají
spící dívce v sladké snění,
poslyš jen, co šepotají:

„My jsme sestry těch krûpějů,
které v nově vzkvêtlém májí
z rukou knêze při oltáři
šťestí tvoje požehnají.

A na srdci hochů tvého —
ó, jak se to sladce dříme!
Jak ti bude, drahé dítě,
až tě v spánek zkonejšíme!“

A tak šepcí a tak šumí,
v pádu svém se proplítají
a jak hudba sladkozvuká
dál svou povêst šepotají.

Srdce dívky v jednom kvêtu,
líčko její samá záře,
sní snad, kterak s drahým hochem
ubírá se od oltáře.

III/

Což to léto krátké bylo —
a ten podzim konce nemá;
dřív mé srdce jedna píseň —
teď má ústa sirá, nemá.

Holé křoví — smutné křoví,
proč si vzkvetlo nad potokem!
Stalo se to s jeho vodou
jak s mým modrým, jasným okem.